

LA/Petri Jääskinen/mr

27.11.1985

1(1)

Työeläkelaitoksille

VIRHEELLISEN VAKUUTTAMISEN OIKAISEMINEN

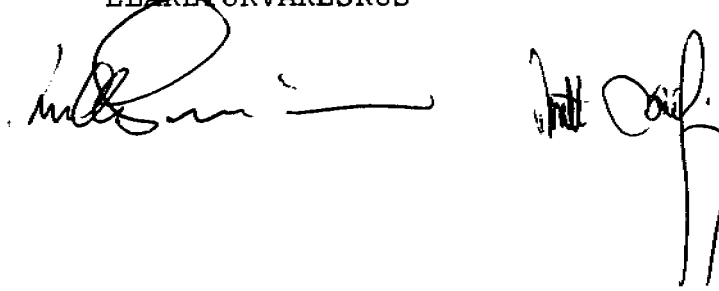
Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laeiksi työntekijäin eläkelain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan TEL:iin ja LEL:iin lisättäväksi säännökset siitä, miten menetellään jouduttaessa oikaisemaan jomman kumman lain mukaan järjestetty eläketurva toisen lain mukaiseksi.

Samalla LEL:sta ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana säännös, joka koskee LEL Työeläkekassan ilmoitusvelvollisuutta valtiokonttorille eräissä tapauksissa.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan heti sen jälkeen, kun eduskunta on hyväksynyt lakiehdotukset.

ELÄKETURVAKESKUS

LIITE

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi työntekijäin eläkelain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan työntekijäin eläkelakiin ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelakiin lisättäväksi säännökset siitä, miten menetellään jouduttaessa oikaisemaan jomman kumman lain mukaan järjestetty eläketurva toisen lain mukaiseksi.

Samalla lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaista ehdotetaan poistettavaksi

tarpeettomana säännös, joka koskee työeläkekassan ilmoitusvelvollisuutta valtiokonttorille eräissä tapauksissa.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan heti sen jälkeen, kun eduskunta on hyväksynyt lakiehdotukset.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Työntekijäin eläkelain (395/61, jäljempänä TEL) ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62, jäljempänä LEL) soveltamisalat on määritelty näissä laeissa ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain soveltamisesta annetussa asetuksessa (240/63). LEL koskee eräin poikkeuksin määrätyillä työaloilla työskenteleviä työntekijöitä, kun taas TEL:a sovelletaan kaikkiin sellaisiin työsuhteisiin, joista ei ole erikseen toisin säädetty.

Yleensä ei ole vaikeata ratkaista mainittujen säädösten ja eläketurvakeskuksen niiden soveltamisesta antamien ohjeiden perusteella, kumman lain piiriin työsuhteen on katsottava kuuluvan. Eräissä tapauksissa on työnantaja kuitenkin saatanut järjestää yksittäisen työntekijänsä tai työntekijäryhmän eläketurvan väärän lain mukaan.

Kun virheellinen vakuuttaminen huomataan, työsuhteita joudutaan siirtämään lain piiristä toisen lain piiriin joskus pitkienkin aikojen kulut-

tua. Työnantajalle palautetaan tällöin virheellisesti maksetut vakuutusmaksut. Vastaavasti toinen eläkelaitos perii työnantajalta vakuutusmaksut sen lain mukaan, jonka piiriin työsuhte kuuluu. Tästä järjestelystä aiheutuu käytännössä ongelmia sen vuoksi, että perittävä ja palautettava vakuutusmaksu eivät täysin vastaa toisiaan.

TEL-järjestelmän ja LEL-järjestelmän vakuutusmaksut eivät yksittäisen työntekijän kohdalla ole samansuuruiset, vaikka keskimääräiset TEL- ja LEL-vakuutusmaksut olisivatkin yhtä suuret. Vakuutusmaksujen palautukseen ja perintään liittyy korkoselvittelyä, joka aiheuttaa eroja palautettavan ja perittävän määrän välille. Oikaistaessa monen vuoden takaisia virheellisiä vakuuttamisia on ongelmana myös saamisen vanhentuminen, mikä saattaa estää vakuutusmaksun perimisen sen lain mukaan, jonka perusteella työntekijän eläketurvan tulee määräytyä, vaikka virheellisen lain mukaan peritty vakuutusmaksu jouduttaisiin palauttamaan.

Jotta mahdolliset virheelliset eläkejärjestelyt voitaisiin korjata joustavasti ja siten varmistaa se,

etteivät hankaluudet vakuutusmaksujen palautuksissa ja perinnässä olisi esteenä työntekijän eläketurvan määräytymiselle lainsäädännössä tarkoitetulla tavalla, ehdotetaan TEL:iin ja LEL:iin lisättäväksi säännökset siitä, miten tällöin menettellään vakuutusmaksuveloitusten suhteen. Ehdotuksen mukaan virheelliset vakuutusmaksut palautettaisiin kuluvalta ja edelliseltä kalenterivuodelta. Vastaavasti tältä ajalta työnantajalta perittäisiin maksut sen lain mukaan, jonka piiriin työsuhde siirretään. Sen sijaan aikaisemmalta ajalta työntekijästä maksetut vakuutusmaksut jäisivät voimaan ja täten vanhempaan aikaan kohdistuvat hankalat maksuselvitykset vältettäisiin.

Vaikka työnantaja on järjestänyt työntekijänsä eläketurvan virheellisesti ja maksanut vakuutusmaksut toisen eläkejärjestelmän eläkelaitokseen, työnantajaa ei kuitenkaan pidetä TEL:n 15 §:n tai LEL:n 10 §:n tarkoittamana laiminlyöjänä. Maksuveloitusten voimaan jättämisellä ei kuitenkaan ole tarkoitus estää maksujen perintää oikean lain mukaisesti niiden työsuhteiden perusteella, joiden osalta vakuuttaminen on laiminlyöty.

Eläkkeen määrä lasketaan työsuhteen alusta lukien aina oikean lain mukaan. Maksusuoritukset aikoinaan saanut eläkelaitos olisi vastuussa työntekijän eläkkeestä saamiensa vakuutusmaksujen mukaisesti. Tämä vastaa menetelyä, jota noudatetaan työnantajan siirtäessä työsuhteiden edelleen jatkuessa eläkevakuutukset toiseen eläkelaitokseen.

Esitykseen sisältyvä LEL:n 5 §:n 8 momentin kumoaminen on luonteeltaan tekninen. Säännöksessä määrätään, että työeläkekassan on ilmoitettava valtiokonttorille myöntämästään eläkkeestä, jonka perusteena on valtion palveluksessa ansaittuja palkkoja. Tarkemmat säännökset ilmoitusvelvollisuudesta on lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkeasetuksen 13 a §:ssä.

Valtion eläkelakia (280/66, jäljempänä VEL) muutettiin 1 päivänä tammikuuta 1983 voimaan tulleella lailla (1026/82) siten, että LEL:n mukaisen eläketurvan rinnalta poistettiin lisäetuja tuottamaton VEL:n peruseläketurva. Samalla muutettiin VEL:n lisäeläketurvan mukaisesta eläkkeestä vähennettävän, valtion palvelukseen perustuvan LEL-eläkkeen laskutapaa. Valtiokonttori voi nyt laskea vähennysosan omien rekisteritietojensa ja eläketurvakeskuksen rekistereistä saatavien tietojen perusteella. Säännös työeläkekassan erityisestä ilmoitusvelvollisuudesta on siten käytännössä menettänyt merkityksensä.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Virheellisen vakuuttamisen oikaiseminen esityllä tavalla ei vaikuta TEL- ja LEL-järjestelmän maksutulon tai eläkemenon kokonaismäärään. Vuodessa on arvioitu olevan noin 100 työnantajaa, joita siirrot koskevat.

3. Voimaantulo

Muutokset ehdotetaan tulemaan voimaan heti sen jälkeen, kun Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotukset. Laki koskisi myös ennen sen voimaantuloa järjestettyä eläketurvaa. Ehdotettua menettelyä sovellettaisiin ennen lain voimaantuloa vireille tulleisiin oikaisu tapauksiin, jos oikaisu ei ole ennen sitä saatettu loppuun eikä suoritettuja vakuutusmaksuja ole palautettu. Tällöin ehdotuksessa tarkoitettu oikaisu ilmoitus katsottaisiin tehdyksi lain voimaantulo hetkellä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 8 päivänä heinäkuuta 1961 annettuun työntekijäin eläkelakiin (395/61) uusi näin kuuluva 15 b §:

15 b §

Jos työnantaja on järjestänyt työntekijänsä eläketurvan lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaan, vaikka työsuhteeseen olisi ollut sovellettava tämän lain säännöksiä, eläkejärjestely oikaistaan sitä vuotta välittömästi edeltäneen kalenterivuoden alusta lukien, jona eläkelaitos on ilmoittanut oikaisusta työnantajalle. Tätä edeltäneeltä ajalta lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaan järjestetty eläketurva jää voimaan. Työntekijän eläke kuitenkin määrätään tämän lain mukaisesti. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työnteki-

jäin eläkelain mukaan maksetut eläke-erät katsotaan eläkkeen osasuorituksiksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Laki koskee myös ennen lain voimaantuloa järjestettyä eläketurvaa.

Lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa vireille tullessiin eläkejärjestelyjen oikaisuihin, jos oikaisua ei ole saatettu loppuun eikä suoritettuja vakuutusmaksuja ole palautettu ennen lain voimaantuloa. Tällöin tässä laissa tarkoitettu oikaisuilmoitus katsotaan tehdyksi lain voimaantulohetkellä.

2.

Laki lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) 5 §:n 8 momentti sellaisena kuin se on 17 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (982/82) sekä

lisätään lakiin uusi näin kuuluva 10 b §:

10 b §

Jos työnantaja on järjestänyt työntekijänsä eläketurvan työntekijäin eläkelain mukaan, vaikka työskentelyyn olisi ollut sovellettava tämän lain säännöksiä, eläkejärjestely oikaistaan sitä vuotta välittömästi edeltäneen kalenterivuoden alusta lukien, jona eläkelaitos on ilmoittanut oikaisusta työnantajalle. Tätä edeltäneeltä ajalta työntekijäin eläkelain mukainen vakuutus jää voimaan. Tämän lain mukainen eläke tulee kuitenkin työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen eläkkeen sijaan. Työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaan maksetut eläke-erät katsotaan eläkkeen osasuorituksiksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Laki koskee myös ennen lain voimaantuloa järjestettyä eläketurvaa.

Lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa vireille tullessiin eläkejärjestelyjen oikaisuihin, jos oikaisua ei ole saatettu loppuun eikä suoritettuja vakuutusmaksuja ole palautettu ennen lain voimaantuloa. Tällöin tässä laissa tarkoitettu oikaisuilmoitus katsotaan tehdyksi lain voimaantulohetkellä.

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 1985

Tasavallan Presidentti

2.

Laki**lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) 5 §:n 8 momentti sellaisena kuin se on 17 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (982/82) sekä

lisätään lakiin uusi näin kuuluva 10 b §:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Jos työntekijälle tai hänen edunsaajalleen myönnetään eläke, joka kokonaan tai osittain perustuu valtion palveluksessa ansaittuun palkkaan, on 2 §:ssä tarkoitetun eläkelaitoksen viipymättä ilmoitettava siitä valtiokonttorille siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

(8 momentti kumotaan)

10 b §

Jos työnantaja on järjestänyt työntekijänsä eläketurvan työntekijäin eläkelain mukaan, vaikka työskentelyyn olisi ollut sovellettava tämän lain säännöksiä, eläkejärjestely oikaistaan sitä vuotta välittömästi edeltäneen kalenterivuoden alusta lukien, jona eläkelaitos on ilmoittanut oikaisusta työnantajalle. Tätä edeltäneeltä ajalta työntekijäin eläkelain mukainen vakuutus jää voimaan. Tämän lain mukainen eläke tulee kuitenkin työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen eläkkeen sijaan. Työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaan maksetut eläke-erät katsotaan eläkkeen osasuorituksiksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 198 _____.

Laki koskee myös ennen lain voimaantuloa järjestettyä eläketurvaa.

Lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa vireille tulleet eläkejärjestelyjen oikaisuihin, jos oikaisua ei ole saatettu loppuun eikä suoritettuja vakuutusmaksuja ole palautettu ennen lain voimaantuloa. Tällöin tässä laissa tarkoitettu oikaisuilmoitus katsotaan tehdyksi lain voimaantulohetkellä.